

Kort om avbestilling, herunder avbestilling ifm ekstraordinære situasjoner som f eks flom og andre naturkatastrofer

Advokat Kjell Ola Berg, NHO Reiseliv
08.09.2023

Avgrenser
temaet mot
spørsmål om
det er eller
ikke er
foretatt en
bestilling

Forutsetter avtale,
altså at et tilbud
korresponderer med
en aksept.

Eller skrevet med
andre ord; at en
bestilling
korresponderer med
en bekreftelse.

I prinsippet ingen
forskjell på muntlig
og skriftlige avtale.

Men åpenbare bevismessige utfordringer ved muntlige avtaler.

Avgrenser
også temaet
mot
manglende
oppfyllelse

- Kan i så fall avstedkomme
 - Omlevering
 - Prisavslag
 - Heving
 - Erstatning
 - etc
-

Avtaler er bindende fra det øyeblikk de er inngått

Et grunnleggende prinsipp i norsk obligasjonsrett – avtaler skal holdes.

I utgangspunktet har man ingen rett til avbestilling. En avbestillingsrett må eventuelt ha et rettslig grunnlag, f eks;

- Lov (forbrukerkjøpsloven § 41, Lov om opplysningsplikt og angrerett ved fjernsalg og salg utenom fast forretningslokaler (angrerettsloven), osv.
- Forskrift.
- Sedvane, f eks avbestilling av enkeltrom ved hotellbestillinger etc (kan begrenses i bestillingsbetingelsene).
- Avtale.

Re-integra – en slags angrefrist og derved en slags avbestillingsrett

Særlig grunn

Innen rimelig tid

Motparten har ikke rukket å innrette seg

Avbestilling kan imidlertid være avtalt

Relativt vanlig at overnattingssteder opererer med rett til avbestilling.

Bør alltid fremkomme skriftlig.

Og vilkårene for bestilling bør være reelt tilgjengelig for bestiller, før bestilling foretas.

- De bør ikke presenteres for bestilleren først etter at bestilling er foretatt.

Og avbestillingsvilkårene kan naturligvis f eks ha trinnvise muligheter til reduksjoner av bestillingen, eller lignende

- Relativt vanlig med en adgang til reduksjon av antall ifm gruppebestillinger ut fra presiserte intervaller.
- Men man kan naturligvis også presisere en konkret dato med full avbestillingsrett forut for datoen.
- Partene har full avtalefrihet.
 - Som leverandør er man i den gunstige situasjon at man kan presisere vilkårene, og den som ikke finner disse akseptable kan bare la være å bestille.

Også konsekvensene ved manglende oppfyllelse kan (og bør) være avtalt

Altså f eks at man ved avbestilling innen x dager forut for oppholdet kan avbestille uten kostnad, deretter x % vederlag ved avbestilling innen andre presiserte intervaller.

Fordelen er at man slipper bevisførsel knyttet til den skadelidtes tapsbegrensningsplikt.

Konsekvensene av for sen avbestilling er da avtalerettslig presisert.

Hva når det
inntreffer
ekstraordinære
situasjoner som
er til hinder for
oppfyllelse?

Campingen/overnattingsstedet
ødelagt som følge av brann,
flom osv.

Dersom hindringen ligger hos
«leverandøren», plikter ikke
bestilleren å betale.

- Et utslag av ytelse mot ytelse
– faller tjenesten bort så
faller også forpliktelsen til å
betale bort.

Hva når den
ekstraordinære
situasjonen
påvirker
bestillerens
mulighet til å
nyttiggjøre seg
den avtalte
tjenesten?

- Husk utgangspunktet - avtaler skal følges etter sitt innhold - en kontraktsforpliktelse faller ikke bort selv om det oppstår hindringer som man ikke har forutsett.
- Men det finnes flere rettslige grunnlag som i særlige tilfeller kan gi kjøperen adgang til å fri seg fra forpliktelsen (i prinsippet altså avbestille ytelsen som følge av de ekstraordinære omstendighetene)
 - Avtalelovens § 36 – avtaler kan endres eller settes til side i særlige tilfeller (neppe den mest nærliggende hjemmel i denne typen tilfeller).
 - Læren om bristende forutsetninger – forutsetter at den aktuelle forutsetningen var synlig for den som skal levere tjenesten.
 - Force majeure – en slags ulovfestet rett til å fri seg fra forpliktelser som følge av visse ekstraordinære omstendigheter.

Force majeure -
ekstraordinære og
upåregnelige
omstendigheter,
utenfor partenes
kontroll, som
hindrer en eller
begge parter i å
oppfylle
kontrakten

Den tradisjonelle oppfatningen av begrepet innbefatter krig, naturkatastrofer som jordskjelv, flom m m, streik, terror osv.

Og rettslig sett er det lagt til grunn at man kan fri seg fra avtalen dersom slike forhold

- Ikke kunne/burde vært tatt i betraktning når man inngikk avtalen.
- Gjør det uforholdsmessig vanskelig å nyttiggjøre seg avtalen.

Men begrepet kan presiseres i avtalen.

Og man kan naturligvis også presisere om det skal gjelde likt for begge parter.

Også konsekvensene ved slike hendelser kan avtales (men avtaleloven § 36 kan være til hinder dersom avtalepunktet er urimelig).

Konsekvenser av force majeure

- Bestilleren kan fri seg fra avtalen og har ikke plikt til å betale.
 - Med mindre partene har avtalt annet som ikke rammes av avtalelovens § 36 om urimelige avtaler.

Takk for meg!

